

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad y cyfarfod:	19 Gorffennaf 2022
Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Dyfrig Siencyn
Swyddog Cyswllt:	Sioned E Williams, Pennaeth Adran Economi a Chymuned a Dafydd Wyn Williams, Pennaeth Adran Amgylchedd
Rhif Cyswllt:	32547
Pwnc:	Y Gronfa Ffyniant Bro

Y PENDERFYNIAD A GEISIR

- I gefnogi'r bwriad o dargedu Cronfa Ffyniant Bro, Llywodraeth y Deyrnas Unedig ar gyfer cynlluniau Bywiogi Bangor, Llewyrch o'r Llechi, a Coridor Gwyrdd Arduw;
- Awdurdodi'r Pennaeth Cyllid ar y cyd a Phennaeth Economi a Chymuned a Phennaeth Amgylchedd i gytuno ar fanylion y ceisiadau, i arwyddo ceisiadau ac i arwyddo llythyrau cynnig, os yn llwyddiannus, ar gyfer cynlluniau Ffyniant Bro Gwynedd;
- Awdurdodi'r Pennaeth Economi a Chymuned, Pennaeth Amgylchedd a'r Pennaeth Cyllid i arwyddo ceisiadau a llythyrau cynnig wrth dargedu pecynnau cyllidol llawn ar gyfer gwireddu y cynlluniau hyn.

RHESYMAU DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

Mae tri cais sylweddol wedi eu paratoi gan yr Adran Economi a Chymuned ac Adran Amgylchedd. Gofynnir am yr hawl i gyflwyno'r ceisiadau hyn i Gronfa Codi'r Gwastad, Llywodraeth y Deyrnas Unedig.

1. CYFLWYNIAD

- 1.1. Ar 23 o Fawrth 2022, cyhoeddodd Llywodraeth Prydain fanylion am ail rownd Cronfa Ffyniant Bro <https://www.gov.uk/government/collections/new-levelling-up-and-community-investments#the-levelling-up-fund-round-2>. Mae'n un o becyn o gronfeydd sydd wedi eu lansio ganddynt yn sgil gadael Yr Undeb Ewropeaidd a mynediad at y Cronfeydd Strwythurol oedd ar gael fel Aelod Wladwriaethol.
- 1.2. Dros gyfnod 2021/22 - 2024/25 mae hyd at £4.8bn o gyllid cyfalaf ar gael gyda Llywodraeth y DU yn gwarantu isafswm o £240m (5%) i Gymru. Uchafswm ceisiadau yw £20m gyda phosibilrwydd i gynlluniau trafndiaeth a diwylliannol fod hyd at £50m. Mae'n broses

ymgeisio gystadleuol drwy'r DU. Ni fu cais o becyn o gynlluniau adfywio a gyflwynwyd gan Gyngor Gwynedd yn rownd 1 y gronfa yn 2021 yn llwyddiannus.

- 1.3. Nod y gronfa yw buddsoddi mewn cynlluniau isadeiledd lleol, gweledol ac o ansawdd yn y meysydd trafndiaeth, adfywio a chanol trefi ynghyd a buddsoddiadau diwylliannol. Ceir pwyslais arbennig at ardaloedd ôl-ddiwydiannol, trefi difreintiedig a chymunedau arfordirol. Bydd y gronfa yn parhau eleni i fuddsoddi mewn prosiectau o dan y 3 themâu canlynol:
 - Trafnidiaeth
 - Adfywio Canol Tref
 - Diwylliant
- 1.4. Mae modd i bob Awdurdod Lleol gyflwyno un cais Trafnidiaeth ac 1 cais Adfywio Canol Trefi neu Ddiwylliant i bob etholaeth. Mae pob cais unigol yn gallu cynnwys hyd at 3 ardal cod post gwahanol. Golygai hyn byddai Cyngor Gwynedd yn gallu cyflwyno 2 gais Adfywio neu Ddiwylliant yr un ac 1 cais Trafnidiaeth.
- 1.5. Un prif newid erbyn eleni yw bod Gwynedd wedi codi o gategori blaenoriaeth 3 i gategori blaenoriaeth 1. Mae hyn i'w groesawu ac yn debygol o gryfhau ceisiadau Gwynedd.
- 1.6. Yn unol â'r canllawiau, roedd ystyriaethau pellach yn gysylltiedig a'r math o geisiadau oedd modd eu cyflwyno megis aeddfedrwydd, gwerth, cyfnod cychwyn a cwblhau'r gwariant, niferoedd o safleoedd y gellir eu cynnwys mewn un cais ynghyd a chydariannu (o leiaf 10%).
- 1.7. Mae estyniad ar ddyddiad cau y Gronfa. Er hyn, disgwylir y bydd dyfarniad y Gronfa yn yr hydref. Nid oes unrhyw sicrwydd y bydd rownd 3 ar gyfer y gronfa, ond os bydd arian o'r gronfa heb ei ymrwymo tro hwn, bydd gwahoddiad i Awdurdodau Lleol gyflwyno ceisiadau pellach.

2. RHESYMEG A CHYFIANWHAD DROS ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

- 2.1. Yn dilyn derbyn adborth Llywodraeth Prydain ar gais 'Glannau' Cyngor Gwynedd ac yn unol â'r themâu a'r materion gweithredol yn gysylltiedig a'r Gronfa cynhaliwyd ymarferiad sgopio traws adrannol i edrych ar bosibiliadau ymarferol. Dylid nodi fod lefel y diddordeb a'r cysyniadau a drafodwyd yn eang ond i gydymffurfio a gofynion gweithredol y gronfa dim ond nifer fychan o gynlluniau oedd yn ymarferol i'w hystyried ar sail eu bod yn ddigon aeddfed, o fewn y gyllideb, yn gael gweithredu o fewn amserlen dynn ac yn ymateb yn uniongyrchol i'r meini prawf.

Cynllun Bywiogi Bangor

- 2.2. Mae Cynllun Bywiogi Bangor yn gynllun sydd yn ymateb i thema blaenoriaeth **buddsoddi mewn adfywio canol trefi** y Gronfa. Mae'n becyn gwerth oddeutu £40M i ganol dinas Bangor sydd yn cyplysu ymyraethau sydd yn gysylltiedig a iechyd a lles gyda ail-bwrpasu'r Stryd Fawr ac adfywio canol y ddinas. Y nod yw y bydd y pecyn hwn yn arwain at adfywiad economaidd, buddsoddiadau hir dymor a chreu cyflogaeth.

Mae'r pecyn yn cynnwys:

- Datblygiad Canolfan Iechyd a Lles mewn safle strategol yng nghanol dinas Bangor;
- Gwelliannau amgylcheddol i Bae Hirael (yn gysylltiedig a'r gwaith amddiffyn yr arfordir) ynghyd a cysylltiadau teithio llesol rhwng Bae Hirael a Port Penrhyn a Chanol y Ddinas;
- Gwedd gyntaf o'r gwaith o sefydlu Ysgol Feddygol Gogledd Cymru ym Mangor yn un o adeiladau y Brifysgol ar Ffordd y Deon.

Ceir gwybodaeth ariannol bellach yn Atodiad 1. Bydd adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno i Cabinet er mwyn cyflwyno pecyn ariannol llawn ac ystyried cyfraniad ar ffurf benthyciad gan Cyngor Gwynedd.

Mae'r cynllun ym Mangor yn ymateb yn llawn i waith Partneriaeth Strategol Bangor a'r blaenoriaethau'r Strategaeth a Gweledigaeth Bangor (2015) a gomisiynwyd ganddynt. Cefnogir y cynllun hefyd gan Grŵp Arweinyddiaeth Bangor sydd wedi ei sefydlu rhwng Bwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr, Cyngor Gwynedd, Llywodraeth Cymru, Grŵp Llandrillo Menai a Phrifysgol Bangor i edrych ar drosolwg buddsoddiadau sylweddol o fewn y Ddinas.

Disgwylir i'r cynllun gyfrannu tuag at allbynnau a chanlyniadau megis y rhai canlynol:

- Adfer ac ail-bwrpasu adeiladau gwag/segur yng nghanol y ddinas;
- Cynyddu nifer o ddefnyddwyr yng nghanol y ddinas;
- Creu a gwarchod cyflogaeth a cynyddu gwariant yng nghanol y ddinas;
- Gwelliannau i amgylchedd a mannau cyhoeddus o fewn y ddinas;
- Gwarchod yr arfordir;
- Creu a datblygu cysylltiadau teithiau llesol;

Cynllun Coridor Gwyrdd Ardudwy

- 2.3. Mae Cynllun Coridor Gwyrdd Ardudwy yn ymateb i thema blaenoriaeth **buddsoddi mewn trafnidiaeth** y Gronfa. Mae'n becyn gwerth oddeutu £40M sydd yn cynnwys adeiladu ffordd newydd i osgoi pentref Llanbedr, chreu mynediad newydd i'r maes awyr presennol yn ogystal â chyflwyno gwelliannau ehangach i'r ddarpariaeth cerdded a beicio, safleoedd bws a gwasanaeth gwefru ceir trydanol ar hyd coridor y A496 yn ardal Ardudwy.

Mae Atodiad 1 yn cynnig gwybodaeth bellach am y manylion ariannol. Bydd Cyngor Gwynedd yn gweithio mewn partneriaeth efo Llywodraeth Cymru a phartneriaid eraill i adnabod cronfeydd cydariannu a bydd adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet i gyflwyno'r pecyn llawn.

Disgwylir i'r cynllun gyfrannu tuag at allbynnau a chanlyniadau megis y canlynol:

- Uwchraddio y ddarpariaeth o lwybrau teithio llesol yn yr ardal;
- Gwella y mynediad i dtrafnidiaeth cyhoeddus (bysiau a threnau) yn yr ardal;
- Cynnig darpariaeth i ddefnyddwyr ceir trydan drwy yr ardal;
- Gwella diogelwch a rheolaeth traffig ym mhentref Llanbedr;
- Datblygu isadeiledd er mwyn uchafu ar botensial economaidd, i'r ardal gyfan, o Faes Awyr Llanbedr i'r dyfodol.

Llewyrch o'r Llechi

- 2.4. Mae cynllun Llewyrch o'r Llechi yn becyn gwerth oddeutu £27M o gynlluniau ar draws dyffrynnoedd llechi Gwynedd sydd yn ymateb i'r thema **buddsoddi mewn diwylliant**.

Mae'n adnabod cyfleon i uchafu ar y buddion i'r gymuned leol a'r economi yn sgil dynodiad Safle Treftadaeth y Byd yn ôl yn 2021. Mae'n gynllun sydd yn cynnig cyfleoedd a chyflogaeth i'r ac yn cynnig datblygiadau sydd yn cyfrannu tuag at adfywio y cymunedau hyn.

Mae'r pecyn yn cynnwys:

- Hwb Dinorwig – pecyn o gynlluniau i uwchraddio darpariaeth yr Amgueddfa Lechi, Parc Padarn a chysylltiadau efo'r chwareli yn ardal Llanberis;
- Hwb Ogwen – pecyn o gynlluniau i uwchraddio adeilad yng nghanol tref Bethesda i wella'r cynnig diwylliannol a threftadaeth ynghyd a gwella'r cysylltiadau rhwng canol y dref a phrif atyniadau;
- Hwb Ffestiniog - pecyn o gynlluniau i uwchraddio adeiladau yng nghanol tref Blaenau Ffestiniog i wella'r cynnig diwylliannol a threftadaeth ynghyd a gwella'r cysylltiadau rhwng canol y dref a phrif atyniadau;

Bydd adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno i Gabinet a fydd yn cyflwyno manylion llawn y cynllun. Mae Atodiad 1 yn crynhoi'r manylion ariannol.

Disgwylir i'r cynllun gyfrannu tuag at allbynnau a chanlyniadau megis y rhai canlynol:

- Adfer ac ailbwrpasu adeiladau gwag/segur yng nghanol y trefi;
- Sicrhau cysondeb yn y dehongli a'r profiad diwylliannol yn yr ardal;
- Creu cyfleoedd addysgol, iechyd a lles a chymunedol;
- Gwella ymwybyddiaeth o ddiwylliant llechi'r dyffrynnoedd;
- Creu cyfleon economaidd;
- Creu a gwarchod cyflogaeth a cynyddu gwariant cynaliadwy, drwy'r flwyddyn yn y ddyffrynnoedd;
- Gwelliannau i amgylchedd a manau cyhoeddus o fewn y trefi.;
- Creu a datblygu cysylltiadau teithiau llesol;

2.5. Mae Asesiad Risg cyflawn wedi ei greu ar gyfer yr holl gynlluniau. Mae'r isod y crynhoi y risgiau sydd wedi eu hadnabod i'r Cyngor.

- Methu sicrhau gwariant yn y flwyddyn ariannol bresennol sydd yn un o ofynion y Gronfa;
- Methu gwario'r arian yn ei gyfanrwydd erbyn diwedd y flwyddyn ariannol 2023/24 sydd yn un o ofynion y Gronfa;
- Diffyg cydariannu ar gyfer y cynlluniau;
- Anawsterau yn ymwneud a materion tir;
- Anawsterau mewn derbyn y caniatadau statudol angenrheidiol;
- Problemau yn codi yn sgil cytundebau gyda trydydd parti i wireddu y cynllun.

2.6. Erbyn hyn, mae Ffyniant Bro yn un o'r cyfleon ariannu cyfalaf mwyaf sylweddol, sydd ar gael i Awdurdodau Lleol i ymgeisio ohono, er budd cymunedau Gwynedd. Mae Cyngor Gwynedd wedi adnabod pecynnau o gynlluniau sydd yn ymateb i'r themâu blaenoriaeth ac wedi sicrhau fod y cyfleon i Wynedd wedi eu uchafu. Mae Aelodau Seneddol y Sir yn gefnogol i'r cynlluniau.

2.7. Mae'r penderfyniad a geisir drwy'r adroddiad hwn yn galluogi swyddogion i symud ymlaen i sefydlu trefniadau rheoli prosiect manwl a pheynnau cyllidol cyflawn ar gyfer y

cynlluniau unigol uchod. Bydd adroddiadau pellach yn cael eu cyflwyno i'r Cabinet ar fanylion y cynlluniau unigol.

Materion Cydraddoldeb

- 2.8. Bydd pob cynllun sydd yn gysylltiedig a Chronfa Ffyniant Bro yn sicrhau fod materion cydraddoldeb yn rhan greiddiol o'r cynllun. Bydd asesiad llawn yn cael ei wneud ar gyfer pob cynllun wrth iddynt gael eu datblygu.
- 2.9. Pan fo partner trydydd parti yn gweithredu'r cynllun bydd yr angen i gydymffurfio a materion cydraddoldeb a'r angen am asesiad llawn yn rhan o'r cytundeb cyfreithiol efo'r partner.

Materion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

2.10. Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn adnabod saith nod llesiant. Mae'n gosod uchelgais, caniatâd a rhwymedigaeth gyfreithiol i wella ein llesiant cymdeithasol, diwylliannol, amgylcheddol ac economaidd. Mae'r adroddiad hwn a'r gwaith yn gysylltiedig â'r tri Cynllun Ffyniant Bro yn ymateb i'r Nodau Llesiant hyn:

- Cymru Lewyrchus - Yng Ngwynedd mae'r economi yn fregus a'r busnesau yn nghanol ein trefi, y dyffrynnoedd llechi ac ardaloedd gwledig Meirionnydd, yn benodol, yn cyfrannu yn sylweddol tuag at economi'r sir ynghyd a chynnig trawstoriad o gyfleoedd cyflogaeth. Mae'r cynlluniau hyn yn cyfrannu yn bositif tuag at economi lewyrchus;
- Cymru Iachach - mae thema iechyd a lles yn thema gyffredin drwy'r holl geisiadau, o'r gwasanaethau a hyfforddiant iechyd uniongyrchol i ddarpariaeth isadeiledd pwrpasol i wella iechyd a lles trigolion Gwynedd;
- Cymru sy'n fwy cyfartal – mae'r cynlluniau Ffyniant Bro yn cynnig amrywiaeth o gyfleoedd a darpariaethau i drawstoriad eang o'r boblogaeth, beth bynnag fo cefndir nag amgylchiadau'r unigolion;
- Cymru o Gymunedau Cydlynus - mae cymunedau bywiog a ffyniannus yn cynnig amrediad o wasanaethau a gwasanaethau mewn amgylchedd braf a diogel. Mae hyn yn allweddol i ddyfodol cymunedau ac yn greiddiol i'r cynlluniau hyn;
- Cymru a Diwylliant Bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu - mae canol trefi yn cyfrannu tuag at warchod ein diwylliant drwy ei phobl, atyniadau, a gwasanaethau ynghyd a'r gwaith o hyrwyddo'r Gymraeg. Mae'r cais Llewyrch o'r Llechi yn adnabod pwysigrwydd diwylliannol Gwynedd;
- Cymru sy'n gyfrifol ar lefel byd eang - mae cynlluniau teithiau llesol a hamdden sydd yn rhan amlwg o'r holl gynlluniau yn cefnogi'r agenda lleihau carbon.
- Cymru Gydnerth - mae cymunedau Gwynedd yn chwarae rol allweddol wrth sefydlu strwythurau a chyfleoedd sydd yn gallu wynebu ac ymateb i heriau economaidd a chymunedol i'r dyfodol.

3. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

Bydd y gwaith o ddatblygu y cynlluniau yn llawn yn parhau a disgwylir dyfarniad y Gronfa Ffyniant Bro yn ystod yr hydref.

4. BARN SWYDDOGION STATUDOL:

i. Y Swyddog Monitro:

“Cyflwynir unrhyw sylwadau pellach o safbwynt priodoldeb yn y cyfarfod.”

ii. Y Pennaeth Cyllid:

“Bydd y penderfyniad a geisir yn caniatáu i’r Cyngor symud ymlaen i’r cam nesaf o wneud ceisiadau am arian o’r Gronfa Ffyniant Bro, a credaf fod yr hyn a geisir yn rhesymol ac ymarferol. Rwyf yn fodlon â chywirdeb yr amcangyfrifon ariannol sy’n ymddangos yn yr adroddiad.

Rwyf yn hyderus fod camau priodol yn eu lle o fewn y Cyngor i sicrhau defnydd priodol o’r arian a bydd y trefniadau fydd yn eu lle i reoli’r prosiectau amrywiol yn gadarn. Fodd bynnag, mae angen i’r Cabinet fod yn ymwybodol o’r cydariannu fydd angen chwilio amdano ar gyfer y prosiectau hyn, ac mae posibilrwydd bydd rhaid i Cyngor Gwynedd ddarganfod yr arian cyfatebol mewn rhai achosion, fel ddisgrifir yn Atodiad 1, os na fydd ffynonellau eraill ar gael. Fel sydd wedi ei nodi yn yr atodiad hwnnw, bydd adroddiadau pellach yn cael eu cyflwyno i’r Cabinet yn yr achosion hynny gyda manylion ariannol llawn.”